ఒక్కమాట

దక్షిణ భారతం పైకి దండెత్తి వచ్చిన మొదటి ముస్లిం సేనాని మాలిక్ కాఫర్.

అల్లావుద్దీన్ ఖిల్జీ ఢిల్లీ పాలకుడిగా ఉన్న సమయంలో మాలిక్ కాఫర్ మలబారు తీరం వరకూ చొచ్చుకు వచ్చాడు. మధురపై దాడి చేశాడు. శ్రీరంగంలో మారణహోమం సృష్టించాడు. చిదంబర ఆలయాన్ని పునాదులతో సహా పెకిలించి వేశాడు. బోలెడంత సంపదను ఏనుగులపై మోసుకుని ఢిల్లీ తీసుకు వెళ్ళాడు. ఆ దండయాత్ర ఈ కథకు ఆధారం. మాలిక్ కాఫర్ దండయాత్ర వల్ల భారతీయ సమాజంలో జరిగిన అల్లకల్లోలాన్ని, భారతీయ మనస్తత్వం పై కలిగిన గాయాల ప్రభావాన్ని వర్ణించటం ఈ రచన ప్రధానోద్దేశ్యం.

మనకు సాధారణ చరిత్ర పుస్తకాలలో, కనబడని ఘోరమైన చేదు నిజాలు, మనల్ని మనం మరిచిపోతున్న తరుణంలో, మన పూర్వీకులు ఎన్ని దారుణమైన మారణకాండలను అనుభవిస్తూ కూడా ధర్మాన్ని పదిలంగా కాపాడాలో, ప్రజలకు తెలియ చెప్పాలన్న ఆశయంతో ఈ రచన సాగుతుంది. చరిత్రలో జరిగిన గాయాలను తిరిగి తోడటం కాదిది. మానని గాయాల స్వరూపాన్ని అర్థం చేసుకోవటం ద్వారా వాటి చికిత్సకు ఉపక్రమించుటంతో పాటు, భవిష్యత్తులో ఇటువంటి గాయాలు కాకుండా జాగ్రత్తలు పడేందుకు దేశ ప్రజలను ఉద్యుక్తులను చేయటం ఈ రచన లక్ష్యం. అనేక చారిత్రక ఆధారాలు, చారిత్రక పాత్రలు, కాల్పనిక పాత్రలలో కలగలిపి సాగించిన రచన ఇది.

మురళీకృష్ణ

'ఓం న మః శివాయ' తెలతెలవారుతోంది..

చిక్కటి చీకటి దుప్పటి కొద్ది కొద్దిగా తొలిగించుకుని, జగతి కళ్ళు తెరవాలని ప్రయత్నిస్తోంది. కానీ దట్టమైన బద్ధకంలాంటి పొగమంచు చైతన్యంలాంటి వెలుతురుకు అడ్డుపడుతోంది. చైతన్యం ఉండి, నిద్రణావస్థలో ఉన్న తెలివిలాగా, వెలుతురు ఉండి, ఎదురుగా

ఉన్నవేవి సరిగ్గా కనపడకుండా అడ్డుపడుతోంది పొగమంచు. "ఓ నమఃశ్శివాయ " మనస్ఫూర్తిగా మరోసారి ఉచ్చరించాడు భవానీ శంకరుడు.

"ఇప్పుడీ జగతిని చూస్తే ఇదంతా అభాస అని స్పష్టంగా తెలుస్తోంది " పొగమంచును చీల్చి చూడాలని ప్రయత్నిస్తూ అన్నాడు శివానందుడు.

"అంతేకదా మరి. పొగమంచు కరుగుతున్న కొద్దీ వెనక ఉన్న దృశ్యాలు స్పష్టమౌతాయి. అలాగే మెదడును ఆవరించిన అజ్ఞానమనే పొగమంచు కరిగితే కానీ జ్ఞానమనే దృశ్యాలు మనకు గోచరించవు" మృదువుగా చెప్పాడు భవానీ శంకరుడు.

అంతవరకూ మౌనంగా ఉన్న గంగాధర శర్మ నోరు విప్పాడు.

"పొగమంచుని అజ్ఞానపు తెరతో పోల్చడం బాగానే ఉంది. కానీ విశిష్ఠాద్వయిత సిద్ధాంతంతో ప్రజలలోకి చొచ్చుకుపోతున్న రామానుజాచార్యునితో వాదించి గెలవటం గురించి ఆలోచించండి. మనం గెలవగలమన్న ఆలోచన పొగమంచులాంటిది కాకుండా చూడండి! " అన్నాడు.

భవానీశంకరుడు చిరునవ్వు నవ్వాడు "గంగాధరా! సృష్టి స్థితి లయకారకుడయిన పరమశివుడి పరమభక్తులం మనం. మనకి ఎదురులేదు. మనకు ఓటమి రాదు! " అన్నాడు విశ్వాసంగా

"ఓం పూర్ణమధఃపూర్ణమిదం పూర్ణాత్ పూర్ణమదచ్చతే!

పూర్ణస్య పూర్ణ మాదాయ పూర్ణమే నావ శిష్యతే!!"

గంభీరంగా మంత్రం చదివాడు శివానందుడు.

గంగాధర శర్మ వైపు తిరిగి అడిగాడు "ఈ మంత్రం అర్థం తెలుసుకదా?

ఆ కనిపించింది అనంతం. ఆ అనంతం నుండి ఈ అనంత విశ్వం బహిర్గతమైంది. దాని నుండి వెలువడినా అనంతం అనంతంగానే ఉంది" గబగబా చెప్పాడు గంగాధర శర్మ.

"చాలు. మన సిద్ధాంతానికి దీన్ని మించి వేరు నిరూపణలు అవసరం లేదు. ఇతర వాదనలు అనవసరం. ఆ కనిపించని అనంతం సృష్టికర్త అయిన పరమేశ్వరుడు. ఈ కనిపించే విశ్వం కూడా పరమేశ్వరుడే ఈ ప్రపంచం పరమేశ్వరుడి నుంచే బహిర్గతమయింది. అర్థమయిందా, ప్రపంచమంతా పరమేశ్వరుడే అంటే ఈ ప్రపంచానికీ, పరమేశ్వరుడికీ తేడాలేదు. అంతా ఒకటే. 'ఈశావాస్య మిదం సర్వం'. ఈ ప్రపంచమంతా ఈశ్వరుడిచే ఆవరించి ఉంది. ఈ వాదన ముందు ప్రపంచం వేరు, భగవంతుడు వేరు అనే విశిష్ఠాద్వైతవాదన ఏం నిలబడుతుంది?" ప్రశ్నించాడు శివానందుడు.

గంగాధర శర్మ కాస్సేపు మౌనంగా ఉన్నాడు. చివరికి మెల్లగా అన్నాడు "ఈ ప్రపంచం పరమేశ్వరుడి నుంచి వెలువడుతుంది. అంటే పరమేశ్వరుడి నుంచి వేరు పడిందనే కదా అర్థం. మరి, పరమేశ్వరుడి నుంచి వేరుపడిన ప్రపంచం, పరమేశ్వరుడూ వేర్వేరు అవ్వాలి కానీ ఒకటే ఎలా అవుతారు? అంటే అర్థం, ప్రపంచం వేరు, పరమేశ్వరుడు వేరు అనే కదా! ప్రపంచం భక్తుడయితే, పరమేశ్వరుడు భగవంతుడయితే, భక్తుడూ, భగవంతుడూ వేర్వేరు అవ్వాలి కదా! అదే విశిష్ఠాద్వయితం!"

ఒక క్షణం సేపు గంగాధర శర్మ వైపు దెబ్బతిన్నట్టు చూశాడు శివానందుడు.

"గంగాధర శర్మా! నువ్వు ఎవరివైపు ఉన్నావో నాకు అర్థంకావటంలేదు" కోపంగా అన్నాడు భవానీ శంకరుడు.

"మనం రామానుజాచార్యులవారితో వాదనకు వెళుతున్నాం. రామానుజాచార్యులు దైవాంశ సంభూతులు. పార్థసారథి స్వామి స్వయంగా రామానుజాచార్యుల వారి అవతారం ఎత్తారంటారు. మనం మామూలు మనుషులం. ఆయనతో వాదనలో తలపడేందుకు వెళుతున్నాం. అటువంటప్పుడు విషయాన్ని మనం అన్ని కోణాల నుంచి విశ్లేషించాలి. ప్రత్యర్థిలా ఆలోచించాలి. ప్రత్యర్థి వాదనలను

ఊహించాలి. అన్ని వాదనలను పూర్వపక్షం చేసేందుకు సిద్ధంగా ఉండాలి. అయినా మన అహంకారం కానీ, మన పరిజ్ఞానం, రామానుజాచార్యుల వారితో ఏ రకంగానూ సరితూగదు. ఆయనతో మనం ఏం వాదించగలం? నా ఎదురు వాదనకే మనవద్ద జవాబు లేదు. ఆ దైవాంశ సంభూతినితో ఎలా చర్చిస్తాం?" ఆవేశంగా అడిగాడు గంగాధర శర్మ.

భవానీ శంకరుడూ, శివానందుడూ, గంగాధర శర్మ వైపు కోపంగా చూశారు.

"గంగాధర శర్మా నీకు చివరిసారి చెపుతున్నాను. నువ్వు అడుగడుగునా మమ్మల్ని నిరుత్సాహపరిచే ప్రయత్నాలు చేయకు. మనం ఇల్లు విడిచి బయలుదేరే ముందు చెప్పాను. వాదనలో మనం గెలవలేమని నమ్మకం లేకపోతే మాతో రానేవద్దని చెప్పాను. అయినా, ఏం జరిగినా మనం ముగ్గురం ఒకటి అని వెంట వచ్చాను. ఇప్పుడు శల్యసారథ్యం చేస్తున్నావు. మనం వాదనలో గెలవలేమన్న భయం నీకుంటే వెంటనే వెనుతిరిగి వెళ్ళిపో. వెంట వస్తూ మమ్మల్ని నిరుత్సాహపరచకు" కోపంగా అన్నాడు శివానందుడు.

"మేం రామానుజాచార్యుల వారిని వాదనలో ఓడించే ఇంటికి వస్తాం" నిశ్చయంగా అన్నాడు భవానీ శంకరుడు.

"గంగాధర శర్మా.... మనం రామానుజుల వారిని వాదనలో ఓడిస్తామని గురువుగారికి మాట ఇచ్చాం. మాట నిలబెట్టుకుంటాం. నువ్వు ఇలా అడుగడుగునా మనకు వ్యతిరేకంగా మాట్లాడితే ఎలా?" అడిగాడు శివానందుడు.

వంచిన తల ఎత్తలేదు గంగాధరుడు. కాస్సేపటికి మెల్లిగా, లోగొంతుకలో అన్నాడు.

"నేను మనకు వ్యతిరేకంగా మాట్లాడటం లేదు. అడుగు ముందుకు వేసేముందు ఆలోచించమంటున్నాను. మనం సామాన్యులం. ఆవేశం తప్ప ఆలోచన లేని వాళ్ళం. మిడిమిడి జ్ఞానంతో సంపూర్ణ జ్ఞానితో తలపడేందుకు వెళుతున్నాం. దివిటీలు సూర్యుడితో తలపడేందుకు ముందుకు దూకినట్లు మనం అడుగు ముందుకు వేస్తున్నాం. అందుకే దూకుడు తగ్గించి ఆలోచించమంటున్నాను. మన జ్ఞానాన్ని పునర్విమర్శించుకుని, అవసరమైతే మరికాస్త అధ్యయనం చేసి, మన జ్ఞానాన్ని మెరుగుపరచుకుని వద్దాం. లేకపోతే కోలాహలం పండితుడిలా భంగపడతాం!"

"కోలాహలం పండితుడా?" అడిగాడు భవానీ శంకరుడు.

"రామానుజాచార్యుల గురువు యమునాచార్యులు. ఆయన బాల్యంలోనే కోలాహల పండితుడనే మహాపండితుడని వాదనలో ఓడించాడు. కేవలం మూడు చిత్రమైన ప్రశ్నలతో అంత గొప్ప పండితుడి ఆట కట్టించాడు" అని చెప్పాడు గంగాధర శర్మ.

"ఏమిటా చిత్రమైన ప్రశ్నలు?" కుతూహలంగా అడిగాడు శివానందుడు.

"యమునాచార్యులు మూడు ప్రతిపాదనలు చేశారు. వాటిని తిరస్కరించి, నిరూపించటం కోలాహలం పండితుడి పని. తిరస్కరించి, నిరూపిస్తే కోలాహలుడు గెలిచినట్టు. లేకపోతే యమునాచార్యులు గెలిచినట్టు".

"ఇంతకీ ఏమిటా ప్రతిపాదనలు? " ఆత్రంగా అడిగాడు భవానీ శంకరుడు.

"మొదటి ప్రతిపాదన, కోలాహల పండితుడి తల్లి సంతానవతి కాదు. రెండవ ప్రతిపాదన పాండ్య రాజు అసత్యవాది. మూడవ ప్రతిపాదన, పాండ్య రాణి పతివ్రత కాదు వీటిని కాదని నిరూపించాలి."

పిచ్చివాడిని చూసినట్టూ అతడివైపు చుశారు మిగతా ఇద్దరూ.

"ఈ ప్రతిపాదనలు అర్థంలేనివి. కోలాహల పండితుడికి జన్మనిచ్చింది కాబట్టి అతని తల్లి సంతానవతి. కాదనటంలో అర్థం ఉంటుందా? " అడిగాడు భవానీ శంకరుడు.

"పాండ్యరాజు ఆస్థానంలో ఉంటూ, ఆయన అసత్యవాది అని నిరూపించటం మూర్ఖత్వం కాదా? " అరిచాడు శివానందుడు.

"నిండు రాజసభలో, రాజు భార్య పతివ్రత కాదని, వాదించి నిరూపించటం మరణ సదృశం. ఇవేం పనికి రాని పిచ్చి ప్రతిపాదనలు? " అన్నాడు భవానీ శంకరుడు.

గంగాధర శర్మ నవ్వాడు.

"చూశారా...! యమునాచార్యుల తెలివి. మామూలు మాటలతో అంత పెద్ద పండితునితో సహా అందరినీ బోల్తా కొట్టించాడు. ఈ ప్రతిపాదనలను శాస్త్రాల ఆధారంగా అత్యంత చమత్కారంతో సమర్ధించవచ్చు. మనుధర్మ శాస్త్రం ప్రకారం. ఒకే సంతానం ఉన్న స్త్రీ, గొడ్రాలితో సమానం. కోలాహలుడి తల్లికి అతనొక్కడే సంతానం. కాబట్టి. అతని తల్లి సంతానవతి కానట్టే! "

దెబ్బతిన్నట్టూ చూశారిద్దరూ గంగాధర శర్మవైపు.

"మిగతా ప్రతిపాదనలనెలా సమర్ధిస్తావు? " అడిగాడు భవానీ శంకరుడు కుతూహలంగా.

"కలియుగంలో ధర్మం ఒక పాదం మీద, అధర్మం మూడు పాదాల మీద నడుస్తుంది. ప్రజలను పాలించే రాజువారి దోషాలలో ఆరవవంతు పొందుతాడు. కాబట్టి కలియుగంలో రాజు ఎంత సత్యవంతుడయినా, అసత్యవంతుడే అవుతాడు. మునుపు ప్రకారం రాజు, అగ్ని, వాయువు, సూర్యుడు, చంద్రుడు, యముడు, కుబేరుడు, వరుణుడు, ఇంద్రులకు ప్రతిరూపం రాజును పెళ్ళాడటం అంటే రాజుతో పాటుగా ఈ ఎనిమిది మందినీ పెళ్ళాడటమే. ఇంత మందిని పెళ్ళాడిన రాణి పతివ్రత ఎలా అవుతుంది?"

"ఇది అన్యాయం"

"ఇది మోసం" ఇద్దరూ ఒకేసారి అన్నారు.

గంగాధర శర్మ నవ్వాడు.

"ఇది తర్కం. వాదనలో తర్కం ప్రాణం వంటిది. తర్కించాలంటే శాస్త్రాల గురించి సంపూర్ణంగా, లోతైన జ్ఞానం ఉండాలి. పలు అర్ధాలనిచ్చే ఒకే పదాన్ని. ఒకే సందర్భంలో పలు అర్ధాలతో విశ్లేషించగలగాలి. ఆ జ్ఞానంలేని మనం యమునాచార్యులకు తగ్గ శిష్యుడయిన రామానుజుల వారితో వాదించటానికి పరుగెడటమటే, దీపంలో పడి మాడేందుకు పరుగిడే శలభం గుర్తుకు రావటం లేదూ?" అడిగాడు గంగాధర శర్మ.

చాలా సేపు ముగ్గురూ మౌనంగా ఉన్నారు వాళ్ళ కాళ్ళ క్రింద నలుగుతున్న ఆకుల శబ్దం తప్ప మరో శబ్దం వినిపించటం లేదు. చివరికి గంగాధర శర్మ మౌనాన్ని భంగం చేశాడు.

"మనం ముగ్గురం ఒక జట్టు. మీ ఉత్సాహాన్ని కాదనలేక నేనూ మీతో వచ్చాను. మీ ఆవేశాన్ని అడ్డుకోలేకపోయాను. కానీ మనకు సరైన పాండిత్యం లేదు. సరైన విజ్ఞానం లేదు. కనీసం మన ప్రత్యర్ధి శక్తియుక్తుల గురించి అవగాహన కూడా లేదు. అటువంటప్పుడు గుడ్డివాడిలా ముందుకు దూసుకుపోవటం అనర్ధదాయకం. ఇందువల్ల మనం మన గురువుగారికి పేరు కన్నా అపఖ్యాతి తెచ్చిన వారమవుతాము. కాబట్టి, ఆలోచించండి. ఇంకా సమయం ఉంది. వెనక్కు తిరిగి వెళదాం. శాస్త్రాల అధ్యయనం తీవ్రంగా చేద్దాం. రకరకాల వాదనలను క్షుణ్ణంగా పరిశీలిద్దాం. అప్పుడు మళ్ళీ వాదనకు వద్దాం." బ్రతిమిలాడుతున్నట్టు అన్నాడు గంగాధర శర్మ.

మిగిలిన ఇద్దరూ అడ్డంగా తలలూపారు.

"ఇంత దూరం వచ్చి వెనక్కు తిరగటం వ్యర్ధం. మేము రామానుజులతో వాదించే తీరతాం. నువ్వు మాతో రావాలనుకుంటే రావచ్చు. లేకపోతే వెనక్కి తిరిగి వెళ్ళిపోవచ్చు. మా నిర్ణయం మారదు. శంకరాచార్యులపై మాకున్న విశ్వాసమే మమ్మల్ని కాపాడుతుంది" ఇద్దరూ విశ్వాసంగా అన్నారు.

గంగాధర శర్మ ఏమీ మాట్లాడలేదు. మౌనంగా వారిని అనుసరించాడు. కాస్సేపు మౌనంగా నడిచిన శివానంద వెనుతిరిగి చూశాడు.

"వెంట వస్తున్నావేం?" అడిగాడు.

గంగాధర శర్మ నవ్వాడు. "కలిసి బయలుదేరాం. కలిసి వెనుతిరుగుదాం. గెలుపైనా ఓటమి అయినా మీతోనే" అన్నాడు

ముగ్గురూ మౌనంగా నడవసాగారు.

కాస్సేపటికి దూరంగా మిల మిల మెరుస్తూ కావేరీనది కనపడింది. ముగ్గురూ ఆ నదీ సౌందర్యానికి అప్రతిభులై నిలిచిపోయారు.

"ఆ ప్రవహిస్తున్నది నదికాదు ముత్యాల స్రవంతి" అన్నాడు భవానీశంకరుడు ఆనందంతో.

"అనంతుని పడగలపై నున్న అనంత మణుల ప్రకాశమిది" అన్నాడు శివానందుడు.

గంగాధర శర్మ కళ్ళు మూసుకుని మిల మిల మెరుస్తున్న నీటి ప్రవాహాన్ని గుండెలనిండా నింపుకున్నాడు. మనఃస్ఫూర్తిగా నమస్కరించాడు.

"శ్రీరంగం చేరుకున్నామన్నమాట" అన్నాడు శివానందుడు ఎదురుగా వస్తున్న మనుషులను చూస్తూ.

వాళ్ళందరి నుదిటిపైన తిరునామాలున్నాయి.

ముగ్గురూ కావేరీ నదీ నీటిలో స్నానమాడి పరిశుద్ధులయ్యారు. తమకు జయం కలిగేట్టూ దీవించమని కావేరీ మాతను ప్రార్థించారు.

"మన జయం నిశ్చయమనిపిస్తోంది" అన్నాడు భవానీశంకరుడు.

ముగ్గురూ భగవంతుడిని స్మరిస్తూ ముందుకు నడిచారు. ఇంతలో ఎదురుగా ఓ బ్రాహ్మణుడు వస్తూ కనిపించాడు. అతడిని చూస్తుంటేనే ముగ్గురిలో పవిత్ర భావన జాగృతమయింది. సూర్యుడు మానవుడి రూపంలో భూమిపై నడచివస్తున్నట్టు అనిపించింది ముగ్గురికీ. అతని కళ్ళు కలువల్లా ఉన్నాయి. వెన్నెలను ప్రతిఫలిస్తున్నాయి.

సూర్యకాంతితో ఉన్న ఆయన వదనం ప్రశాంత సరోవరంలా ఉంది. మండించే సూర్య కిరణాలను గ్రహించి, జగతికి శీతల కిరణాలను పంచే చంద్రుడిలా ఉంది ఆయన చిరునవ్వు. ఆయన దగ్గరకు రాగానే శివానందుడు చేతులు జోడించి అడిగాడు.

"స్వామీ, రంగనాథ మందిరం దగ్గరే ఉందా? " ఆయన ప్రశాంతంగా నవ్వాడు.

"వైకుంఠానికి దూరం ఎంతంటే ఏం చెప్పమంటారు? కళ్ళుమూస్తే మీ హృదయంలోఉంది. కళ్ళు తెరిస్తే ఎదురుగానే ఉంది" ఆయన మాటలు ముగ్గురికీ అర్థంకాలేదు.

అంతలో గంగాధర శర్మ దృష్టి గుడిగోపురంపై పడింది. నవ్వుతూ మిగతా వారికి గుడి చూపించాడు. ముగ్గురు ఆ బ్రాహ్మణుడికి నమస్కరించి, అడుగు ముందుకు వేశారు. ఎందుకో ముగ్గురికీ ఆ బ్రాహ్మణుడిని వదలి వెళ్ళాలనిపించటం లేదు. ఏదో మాట్లాడుతూ ఆయన సమక్షంలో ఇంకాస్సేపు ఉండాలనిపిస్తోంది.

"స్వామీ, రామానుజాచార్యుల వారు మందిరంలోనే ఉన్నారా?" అడిగాడు శివానందుడు. వారిని దాటి వెళుతున్న ఆ బ్రాహ్మణుడు ఆగాడు. వెనుతిరగకుండానే సమాధానం ఇచ్చాడు.

"ఆధారం మందిరంలో ఉంది. అధేయం ఎదురుగానే ఉంది. వీరిలో ఏ రామానుజుడు కావాలి మీకు? ఆధారమా? అధేయమా?" వెన్నెల ధ్వనిలా మారితే ఆయన స్వరంలానే ఉంటుందనిపించింది ముగ్గురికీ.

ఆయన మాటలు ముగ్గురికీ అర్థం కాలేదు.

రామానుజాచార్యుల వారి సిద్ధాంతం ప్రకారం భగవంతుడికీ జీవులకూ నడుమ సంబంధం శరీరి – శరీర, శేష – శేషి, విశిష్ట విశేషణాల వంటిది. శరీరి అంటే ఆత్మ. భక్తుడు శరీరం అయితే భగవంతుడు ఆత్మ, ఇలాంటిదే ఆధార, అధేయ సంబంధం. అధేయం అంటే ఆధారాన్ని అందుకుంటున్నది.

నడుస్తున్న ముగ్గురు ఆగిపోయారు. వెనక్కు తిరిగి చూశారు. బ్రాహ్మణుడు దూరంగా వెలుగుచుక్కలాగా కనిపిస్తున్నాడు.

"ఆధారం మందిరంలో ఉంది అంటే రంగనాధుడు మందిరంలో ఉన్నాడు. అధేయం అంటే ఆ ఆధారం ద్వారా నిలిచి ఉన్న శరీరం, రామానుజుల వారు మన ఎదురుగానే ఉన్నారు. మనం మాట్లాడింది రామానుజుల వారితోనే" ఆనందంగా అరిచాడు శివానందుడు.

"ఆహా.. రామానుజుల వారు భగవంతులు. ఆయనతోనా మన వాదన. ఆయన దర్శనంతోనే నాకు జ్ఞానోదయమయింది. నాలో అజ్ఞానం సంపూర్ణంగా నశించే వరకూ ఈ దారినే ఎదురుచూస్తుంటాను. " కంటనీరు పొంగుతుండగా అలౌకికానందంతో అన్నాడు శివానందుడు.

అక్కడే కూలబడిపోయాడు.

అతడి దృష్టి రామానుజులు వారు వెళ్ళిన వైపే ఉంది. "ఆహా! ఈ మహాత్ముడితోనా వాదించాలని వచ్చింది` నా మూర్ఖత్వం ఈ జన్మకు వదలదు. కనీసం వచ్చే జన్మలోనయినా నాకు జ్ఞానం ప్రసాదించు దేవా! " అంటూ పిచ్చిపట్టిన వాడిలా కావేరి వైపు పరుగెత్తాడు భవానీశంకరుడు. అలా కూలబడిపోయిన శివానందుడు, పరుగెత్తిన భవానీశంకరుడు నడుమ నిలిచిపోయాడు గంగాధర శర్మ.

శివానందుని వదిలి వెళ్ళలేడు. భవానీశంకరుడి వెంట పరుగిడలేడు.

రామానుజుల వారి దర్శనమాత్రం తోటే తన తనువు అణువణువుతో కలిగిన దివ్యానందానుభూతిని అనుభవించి అర్ధం చేసుకోవాలని సతమతమవుతూ చాలాసేపు అలాగే నిలబడి ఉండిపోయాడు గంగాధర శర్మ.

చాలాసేపటికి అతడికి స్పృతి వచ్చింది.

జరిగింది గుర్తుకు వచ్చింది. శివానందుడు లేడు. భవానీశంకరుడూ అదృశ్యం అయిపోయాడు.

నెమ్మదిగా ఒంటరిగా ఇంటిదారి పట్టాడు గంగాధర శర్మ.

ఇంటికి వచ్చిన భర్తను చూసి సంతోషించాలో, దుఃఖించాలో అర్ధం కావటం లేదు గంగాదేవికి.

ఊరు తిరిగివచ్చిన గంగాధర శర్మ ఏదో లోకంలో ఉన్నట్లున్నాడు. ఎవరితో ఏమీ మాట్లాడటం లేదు. ఏం జరిగిందో చెప్పడం లేదు. అసలు అతడు భౌతికంగా ఈ లోకంలో ఉన్నా మానసికంగా మరో ప్రపంచంలో ఉన్నట్లనిపిస్తోంది. ఎవరు పలకరించినా పలకటం లేదు. ఎంత మాట్లాడించిన మాట్లాడటం లేదు. పనులు యాంత్రికంగా చేస్తున్నాడు తప్ప వాటిపై శ్రద్దలేదు. అర్ధరాత్రి అందరూ పడుకున్న తరువాత మాత్రం భర్త తనలో తాను గొణుక్కోవటం గంగాదేవి విన్నది. అతడేమి గొణుగుతున్నాడో జాగ్రత్తగా విన్నది.

"మహాత్ముడిని చూసి ధన్యమయిన కళ్ళతో ఈ ప్రపంచాన్ని చూడలేను. కానీ నా గురువు బోధించి, మనసుకు నచ్చిన సిద్ధాంతాన్ని కాదనలేను. నమ్మినదాన్ని కాదనలేక, చూసినదాన్ని ఒప్పుకోలేక ఎలా బ్రతకాలి?"

భర్తను చూస్తుంటే ఆమెకు భయం పెరిగిపోసాగింది. కానీ ఏం చేయాలో తోచటం లేదు. వైద్యులు అతడికి ఎటువంటి సమస్యలేదని అంటున్నారు. కొన్నాళ్ళయితే మాములుగా అయిపోతాడంటున్నారు. కానీ ఆమెకు కంగారుగా ఉంది.

ఓరోజు అర్ధరాత్రి ఆమెకు నిద్రపడుతుండగా గంగాధర శర్మ వచ్చి ఆమెను లేపాడు.

"గంగా నాకో వాగ్దానం చేయాలి" అన్నాడు.

ఆమె భర్తవైపు అయోమయంగా చూసింది.

"ఇంతరాత్రి ఇదేమిటి?" అంది.

"నాకు సమయం లేదు. గంగా, నేను అయోమయంలో ఉన్నాను. మనసు భావించేదానికి, బుద్ధి చెప్పేదానికి నడుమ సమన్వయం కుదరటం లేదు" అన్నాడు.

"మీరేమంటున్నారో నాకు అర్ధంకావటంలేదు" అంది గంగాదేవి.

ఆమె మాటలు విన్నట్టు లేదు గంగాధర శర్మ. తన ధోరణిలో చెప్పుకుంటూ పోయాడు.

"గంగా, తండ్రి ఋణం తనయుడు తీర్చాలంటారు. నేను నా గురువుకిచ్చిన వాగ్దానం నెరవేర్చుకోలేను. కనీసం నా సంతానం అయినా, ఈ వాగ్ధానం నెరవేచాలని నా కోరిక. ఒకవేళ నా సంతానానికి సాధ్యం కాకున్నా, మన వంశంలో ఎవరయినా ఎన్నడయినా విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతాన్ని ఖండించాలి. అంతవరకూ నా ఆత్మకు శాంతిలేదు. నా కోరిక నెరవేర్చేందుకు ప్రయత్నిస్తానని వాగ్దానం చెయ్యి గంగా" ఆమె చెయ్యి పట్టుకున్నాడు.

అప్రయత్నంగా "అలాగేనండీ. మీ మాట పాటిస్తాను" అంది గంగాదేవి.

"చాలు.. ఈ జన్మకిది చాలు. నేను కాకున్నా నా తరువాత తరాలవారెవరయినా నా మాట నిలిపితే చాలు" గొణుక్కుంటూ వెళ్ళిపోయాడు గంగాధర శర్మ.

అంతే ఆ తరువాత గంగాధర శర్మ ఎవరికీ కనబడలేదు. ఎటువెళ్ళాడో తెలియదు. ఏమైపోయాడో తెలియదు.

కానీ అతని వంశంలో ఇదొక సాంప్రదాయమయింది. ఒక తరం నుంచి మరొక తరానికి గంగాధర శర్మ కోరికను అందచేయటం అలవాటయింది. ఆ తరువాత అతని వంశంలో వారు అనేకులు విశిష్టాద్వైతాన్ని ఖండించాలని ప్రయత్నించారు. విఫలులయ్యారు. వారు ఈ బాధ్యతను తరువాత తరానికి అందించారు.

ఇప్పుడు ఆ వంశం వారు దక్షిణ భారతం వదిలి వారణాసిలో స్థిరపడ్డారు.

దేశం మారింది కానీ వారి పట్టుదల మారలేదు. పిల్లవాడికి ఊహ రాగానే గంగాధర శర్మ గురించి చెప్పటం, పాండిత్యంతో శ్రీవైష్ణవాన్ని గెలవమని ప్రోత్సహించటం ఆనవాయితీగా మారింది.

మన కథాకాలం నాటికి అంటే పదమూడవ శతాబ్దం చివర్లో ఆ వంశంలో కవలలు జనించారు. ఊహరాగానే వారికి పెద్దలు ఈ కథ వినిపించారు.

'మా పూర్వీకుల ప్రతిజ్ఞను మేము నెరవేరుస్తాం' ప్రతిజ్ఞ పట్టారు కవలలు ఉపనయనం నాడు.

(కొనసాగింపు వచ్చేసంచికలో)

✡✡✡